

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrto leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravištva v nunskih ulicah v tiskarno Karol Malting-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Kulturkampf ali nemška divjost.

A. Bismark je na svetu velik mož, tega mu ne more nihče tajiti. Njegovo politično delovanje bo prihodnjim dramatikom bogat vir izbranega gradiva in njegova oseba jako sposoben junak za najinljivišo tragoedijo. Visoka je misel, kateri žrtuje svoje moči: načelom, ktera naprednjaški devetnajsti vek za svoja razglašča, skuša dati življenje in obstanek. Postal je boritelj za tiste teorije, ki nameravajo dose-danjo podlago človeškega življenja popolnoma premeniti. Do sedaj je veljalo, da um in voljo naj človek podvrže božjim zakonom, ki so večni in vse obsegajoči. V Bismarkovi politiki božji zakon nima prostora; na njegovo mesto je stopila državna postava, ki se premenjuje od danes do jutre po številu verčkov, ktere postavodajalci pred sejo izpraznijo. Državna postava določuje mišljenje in hotenje državljanov, ona se štuli za izvirek in merilo prava in pravice.

Ko je Bismark prišel na državno krmilo, je zagledal v Nemčiji katoliško cerkev, ki uči, da ima pravico živeti od samega Boga. Ta beseda ga je razsrdila, kakor da bi ga kača pičila. Tega nikakor ne more trpeti, da kdo pravi: „imam pravico živeti od drugod in ne od tebe“. Ker se cerkev ni dala premotiti in ni hotela Bismarka spoznati za papeža, začel jo je preganjati. Dokler so veljale še prejšnje postave jej ni mogel do živega; zato je pa odpravil tiste postave, ki so cerkev branile,

in je izdal druge, ki zahtevajo od nje take reči, v ktere ne more privoliti, ako hoče ostati zvesta Kristusova cerkev. Tako n. p. hoče, da duhovnov naj ne učijo in pošiljajo škofje, ampak on, kakor da bi v cerkvi imel kako oblast, dasiravno še katoličan ni. Odvzel je domovinsko pravico vsem tistim Nemcem, ki so bili vpisani v Jezusovo družbo, dasiravno postava razločno pravi, da domovinska pravica se nikomur ne sme odvzeti, ako ga ni sodnija krivega spoznala kakega pregreška.

Zaprl je v ječe samo v eni škofiji čez 90 duhovnov, ker niso hoteli sprejeti dekretov iz njegovih rok; drugih veliko zapodil je čez nemško mejo, ker so bili svojim škofom zvesti. Škofom je dal pograbit vse blago, ker so rekli, da hočejo rajši biti pokorni Bogu, ko ljudem; ko ni bilo kaj več grabiti, jih je v ječe zaprl in dva njih celo odstavil, akoravno nima pravice.

Mislil je, da s temi sredstvi se bo dala katoliška cerkev omačiti, pa nič ni dosegel. Škofje radi zgubijo svoje blago in veseli gredo v ječo, duhovstvo jih časti in jim je pokorno, ljudstvo dela po izgledu svojih duhovnov, in celo protestantje pravijo, da Bismarkovo rovanje je krivično. Vendar oslepljeni mož ne vidi resnice, za pravico je njegovo srce postalo neobčutljivo. Kakor besen se jezi in zmišljuje dan na dan nova sredstva, da bi katoličane vpo-gnil. Zdaj je zaprl škofom in duhovnikom vse dohodke, ktere jim je bila država vsled raznih pogodeb dolžna plačevati. Nad tem

ministrom ni na svetu nikjer sodnika, in škofje ne morejo tožiti, da bi se jim pravica povrnila. Po celej Evropi strmijo nad vestjo tega moža, ali on ne more mirovati. Drugo mu ne gre po glavi, ko kedaj bo cerkve konec. Da bi to dosegel, mu ni noben pomoček preslab. Zdaj je začel siliti, da naj se temeljne državne postave spremenijo samo zato, da bo imel več moči proti cerkvi. Državni nemški zbor mu je v vseh rečeh pokoren, tudi v tej ga ne zapusti; ali koliko bo s tem pomagano napredku, svobodi in omiki, bo zgodovina učila.

Dopisi.

V Gorici, 22. aprila. — (Č. g. Vekoslav Boroša. Deželni zbor. — Mestne novice.) Pretečen terek imel sem priliko govoriti s preč. gosp. Mons. Vekoslavom Boroša-o, ki je vrnivši se iz Rima, kjer se je vdeležil mednarodne deputacije pri sv. Očetu, obiskal naše mesto. Imel je poseben namen. Kot duhoven zagrebške nadškofije bil je nekaj časa profesor na tamošnji realki, njegovo blago srce pa je hrepenelo svojim sobratom v Bosniji koristiti za dušni in telesni blagor. Iz tega namena je tudi obhodil Bosno, večji del naše Avstrije, bil je tudi na Nemskem, deloma da vidi, kako so raznoteri zavodi osnovani, deloma, da pridobi prijateljev in podpore za svojo blago misel. Iz tega namena prišel je tudi v Gorico. Tudi Goriške nadškofije Slovenci naj bi svojim sobratom v Bosniji po okoljščinah pomagali. In

LISTEK.

Rezijansko narečje.

Kdor mene pozna, vé tudi, da me je filologija vselej zanimala; tudi še zdaj, ko sem uže kdaj mladosti slovó dal, me mika, kedar v tej zadevi kaj novega slišim ali berem. Zato me je razveselilo, ko ste mi dve knjižici v roke prišli, ravno kar v Varšavi na Poljskem (E. Wende & C.) na svetlo dani. Naslov prvi je: *Opit fonetiki Rezijanskih govorov J. Baudouina de Courtenay*, in drugi: *Rezijanski katihisis, kak prilozhenie k „opitu fonetiki Rezijanskih govoroe“, s primječanjami i slovarem izdal J. Baudouin de Courtenay*. Zanimali ste me koj ti dve knjižici prvič zato, ker sem tudi jaz uže pred leti kaj malega o Rezijanih spisal, glej *Arhiv za povjestnicu jugoslavensku, knjiga III, str. 306—309*, pa *Cvetnik, berilo za slov. mladino vredil A. Janežič, drugi del, Celovec 1867. str. 66. n. 59. Rezija in Rezijani*, itd.); in vdrugič je uže reč sama na sebi taka, da zbuja mojo pozornost.

Rezijani so nam tako blizo, in vendar tako malo o njih vemo, posebno nam je njih narečje malo znano, da ne rečem, popolnoma neznan.

Večkrat sem dobro pazil in poslušal, ko so Rezijani med seboj se pogovarjali, in vendar sem malo kje kako besedo umel, vse to zavoljo tolikanj t e m n i h ali g l u h i h glasnikov, kakor je Baudouin imenuje. Ta učenjak nam je tedaj, kakor vsem, katerim je za to stvar kaj mar, gotovo ustregel, da je skoraj en celi mesec med Rezijani bival, in si tvarine nabiral, za te dve knjižici, iz katerih moremo kaj več o njih jeziku zvedeti.

Predislovje k prvi knjigi se začinja tako le*): *Vo vremena moih dialektologičeskikh ekskursij ljetom i osenju 1872 i vesnoju i ljetom 1873 g. ja izučil očen podrobno desjat grupp zapadno-južno-slovjanskih (slovinskih i serbo-horvatskih) govorov, a imenno: Bohinsko-Posavskuju, v verhnjej Krajnje, Vipavskuju v srednej Krajnje i Gorickom grafstvuje, Cirkljan-skuju, Njemecko-Rutskuju, Tolminskuju i Berdo-Salkano-Pervačinskuju v Gorickom grafstvuje, Kanalo-Dornbergo-Berdo-Starogorskiju v Gorickom grafstvuje, i v Čidadskom ujezdje (distretto di Cividale) Videmskoj provincii (provincia di*

*) Mislim, da bo marsikom ustreženo, da iste njegove besede tu sem postavim, ki so v več ozirih dokaj zanimive, iz cirilice prepisane.

Udine) Italjanskago korolevstva Sv. Petrovskuju v Sv. Petrovskom ujezdje (distretto di S. Pietro degli Schiavi), Tero-Platišče-Mažaroljskiju v ujezdah Čidadskom, Tarčentskom i Džemonskom (distretti di Cividale, di Tarcento e di Gemona) i, nakonec, Rezjanskiju v Mužackom ujezdje (distretto di Moggio) tojže Videmskoj provincii Italjanskago korolevstva. Sverh toga ta oznakomilsja ješčje s njekotorimi govorami, prinadležščimi k drugim gruppam.

Izmed 16 (reci šestnajst) manjših in večih del, ki je ta isti pisatelj Baudouin do zdaj na svetlo dal, večidel v ruskem jeziku pisanih, ste ti dve knjigi poslednji, pa tudi za nas Slovence, Krajuce in Primorjane, naj znamenitiši. In gotovo imamo od istega pisatelja pričakovati še družih spisov, v katerih bode govoril o vseh tu zgorej imenovanih podnarečjih, kakor je on loči in imenuje: 1. o Bohinsko-posavskem, 2. Vipavskem, 3. Cirkljansem, 4. Nemško-rutsem, 5. Tolminsem 6. Berdo-Salkano-Pervačinskem 7. Kanalo-Dornbergo-Berdo-Staragorskem, 8. Svetopeterskem, in 9. Tero-Platišče-Mažaroljskem.

Vem, da nektera gospoda med nami leta 1873 ni marala veliko za g. Baudouina de Courtenay, ker se je neki ta ruski filolog v naših

to je zadosti tehten uzrok, da se s to mislijo nekoliko bolj seznanimo. Za danes ne bom obširno o tem pisal, le toliko rečem, da, ako tudi naši Slovenci v to svrhu kaj storijo, delajo za razširjenje katoliške vere, za pravo omiko (kulturo), za slovanski narod, delajo v prid cele Avstrije. Ako podpiramo misijonarje v Ameriki, Afriki in Aziji, ki dobivajo pomoč od vseh drugih krajev, zakaj bi pred vsem ne podpirali misijonarjev, ki delajo za naše sobrate, ki pa od drugod malo ali nič podpore ne dobivajo. Upam, da mi bo mogoče več o tem že v prihodnjem listu pisati.

Deželni zbor je imel v sredo o 5. uri svojo drugo sejo s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odborovo o volitvi g. dr. Jakopiča iz kurije velikega posestva; 2. Odborovo poročilo o peticiji, da se župnija Aubersko združi s Sežanskim sodnijskim okrajem; 3. Volitev enega uda in namestnika v deželno komisijo za vravnanje zemljišnega davka. — Volitve v kupčijsko zbornico bodo 28. aprila od 10. do 1. ure popoldne in od 3. do 6. popoldne. Volilo se bo 10 novih odbornikov. Okrajno glavarstvo je dalo po posebnih oklicih ali naznanilih objaviti postavne točke, po katerih se ima ravnati vsak volilec. — Županova veljava je začela zginjati. Liberalci ga zapuščajo, klerikalcev sam ne more, [tedaj se je bati, da po triletni dobi svojega županovanja pojde tisto pot, kakor več njegovih prednikov.

V Logih, dne 20. aprila 1875. Kakor povzod, kjer je veliko ljudi pa malo rodovitne zemlje, morajo tudi naši bolj trdni možaki in krepki fantje vmes tudi kaka ženska letni čas z trebuhom za kruhom. Zadnja leta imeli so še dober zaslužek pri zidanju novih železnic. Kjer jih je pa več skupaj na ptujem, se radi spominjajo na dom. Pri taki priliki je pretečeno poletje tudi naš ključar M. Lavrenčič zavrnil govor na potrebe naše cerkve in je vbral še lepo svoto v namen, da se vkupi novo razpelo.

Vprašali smo v Gorici in v Ljubljani, bi se le dalo pri kakemu kiparju vdobiti že narejeno razpelo, da bi bilo ne le samo kinč cerkvi

krajih obnašal na deželi tako, da so nekteri ga v „Glas“-u obrekovali. Pa to je uže tako na tem svetu, da učeni možje imajo svoje muhe in posebnosti, in da se ljudem kažejo kot čudni in nenavadni; posebno velja to o možeh, ki se pečajo z jezikoslovstvom, tem suhoparnim predmetom, kakor se sploh ta vrsta učenih predmetov imenuje. Kar mene zadeva, nisem več kot štiri- ali petkrat z Baudouinom govoril, in sem ga vselej našel zamišljenega in v svojem zunanem malo prijaznega (saj tako se je zdelo); toda jaz mu tega nikoli nisem zameril, ker sem si mislil: Saj ti si ravno tak čuden človek, kakoršen je on; in tako sva vselej dobro se sporazumevala.

Pa pustimo te osebnosti; priznati se mora, da g. Baudouin je zares učen mož, in da utegnemo od njega še marsikaj pričakovati o zadevah naših raznih podnarečij. Menda pride še v naše kraje, da svoje začete studije nadopolni. — V zgorej omenjeni drugi knjižici nam podaja iz Rezijanskega rokopisa ves katehizem, kakor si ga je on prepisal. Ne bode odveč, ako iz njega kaj malega našim bralcem za poskušnjo podam.

Na ime od Oče, nu od Simu, anu od svetaga Duha. Taku bodi. Oča naš, ka ste tou nebe, svete bodi vaše ime, pridi h nan vaša krajuška,

temveč tudi v spodbudo pobožnosti; pa kar smo želeli, nismo vdobill. Cestiti gospod F. V. v Gorici nas slednič opozori na društvo cerkvene umetnosti v Gradcu in blagovoljno prevzame naročilo. Težko smo pričakovali obljubljeno delo pa danas, ko imamo razpelo pred očmi, moramo reči, da prekosi vse naše nade. Še kdor je je videl, pravi, da se ne spominja enakega. Bolj ko se ogleduje, bolj se spoznava umetnost, s katero so izraženi vsi bolešni čuti vmirajočega Izveličarja, rekel bi, da nam iz križa še govori visoko pomenljive besede: dopolnjeno je, ko glavo nagne. Delo bolj hvaliti — za to moje pero nij zmožno. V spominu pa bo ostalo ime Jakoba Gschiel-a, akademičnega kiparja, ki nam je tako mojstrsko delo zvržil za primeroma ne previsoko ceno 48 fl. 50 kr.

Ne moremo si pa kaj, da bi pri tej priložnosti ne opozorili čestita cerkvena oskrbnitva na društvo cerkvene umetnosti v Gradcu, kadar bi nameravali za svoje cerkve si kaj novega omisliti, posebno kjer cerkveno premoženje kaj takega dopusti, kjer nij treba za vsako narmanjšo reč dobrotnih darov nabirati. Skušajte in zagotovljamo vas, da boste zadovoljni. —

Ogled.

Avstrija. Deželni zbori na tihem zborujejo, le malokje se povzdignejo do kake živahnosti. Naš Goriški ima menda premalo gradiva, v Kranjskem se je bati zveze nemčurjev in mladoslovencev, vsaj „Neue fr. Presse“ prinaša telegram, da so nemškutarji in mladoslovenci skupno volili v šolski odsek, kar sicer „Slovenčevemu“ sporočilu nasprotuje. V Lincu so imeli borbo v dež. zboru za stran „duhovnih volilcev v velikem posestvu“, cesarski namestnik je vročo liberalno kri nekoliko ohladil s tem, da je zoper nekatere besede v stavljeni resoluciji oporekal, — strah je dobra reč. „Politik“ v Pragi prinašala je posebno znamenite članke, v katerih je reševala po-

bodi zdišana vaša volontat, takoj tou nebe, pa se na zemnji. Dajte nan naš vsakidinji kruh, anu odpustite nan naše dolge, takoj mi odpuščamo našim dužnikem; anu ni pijte nas tou tentacium, ma vibranite nas od hudaga (od krivaha). Taku bodi.

Saludana bodite Maria, punčaka gracije. Gospud je z vami, žignana vi ste tami žanami, anu žignan je te sad od vašaga žvota, Ježuš. Sveta Maria, mati od Boga, prosite za nas grišnike injan, anu tou to oro od naše smarti. Taku bodi.

Ja se verjen na Boga Očo, ka more vse, kreatorja od neba anu od zemnje. Anu na Ježusa Krištuša, njaga samaga Simu, našaga Gospoda. Ti, ka je bil konceptin od svetaga Duha, nu povit od Marie Vergine. Patel ta pot Poncio Pilato. Bil djan na križ, umar anu podjan. An je nizizal dou peklo, te trečni din an je vstal od tih martvih. An je šal un v nebe. An sidi tana ti desni od Boga Oče, ka more vse. Od tu an dje prit judikat te žive anu te martve. Ja se verjen na svetaga Duha. Na sveto cirkov katolik. Komunium od tih svetih. Odpuščanje od grihov. Ustat spet z mison. Žvjust za limar. Taku bodi.

Saludana bodite krajica, mati od mižeri-

goje, pod katerimi bi češki narod zapustil pasivno politiko. „Avstrija — tako sklepa „P.“ — naj nam da zastopništvo, kakoršno tirjati smo popolnoma opravičeni, in naši poslanci ne bodo v pasiviteto svojih moči zakopavali in tudi narod ne bo dopustil, da bi se v zboru avstrijskih narodov njegov glas ne slišal. Naša stvar je tako pravična, da smo zadovoljni z vsakim načelom, ktere g a v e s t n a vlada zagovarjati zamore. Zastopništvo naj že bo, kakoršno hoče, sprejmemo je kot podlago, na katero naj se postavnost vrača, pa načelo tirjam o, ki je enakopravno nam in našim nasprotnikom. Ako so tirjatve nasprotnikov pravične, moralične... naj pridejo, da se poskusimo, naj se ne boje načela, kajti načelo mora biti, — sila, ta le zopet silo pouzročiti.“ To so jasne besede, na ktere pa vendar češki ustavoverci malo porajtajo.

Cesarjevo potovanje po Dalmaciji ima dan za dnevom naj lepši prizore. Nj. Vel. in njegovo spremstvo lahko spozna, kako udana mu je slovanska Dalmacija, če tudi pri oficijelnih pozdravih — ne vem čemu — italijanski jezik nadvlada. Slovan je sicer rojen trpin, in če ga tudi zanemarjaš in mu še komaj potrebnega živeža privoščiš, le pokaži mu prijazen obraz in na vse prestane nezgode — pozabi, pozabi prav visokodušno. To nam spričuje slovanska Dalmacija.

Ogri bodo v kratkem vse, kar ni madjarsko, spodili iz svoje „države“. Madjarsko mora vse govoriti, kar ima jezik, ako ne — naj se pobere. V drž. zboru — ki bo a kratkem sklenjen, prišla je tudi na vrsto obravnava postave, vsled ktere naj bi država „narodno“ gledišče podpirala. Razgovor je bil živahen. Miletič je med drugim rekel, da madjarsko gledišče se ne sme z denarji drugih narodnosti podpirati. Polit trdi, da ogrska nima samo ene, ampak več narodnosti, (Madjari kričé) mi-

kordije, vi, ta dolc naša šperanča, bodite saludana. Ta h van mi upijamo, bandini sinuvi od Eve. Ta h van mi vzdahujamo, tožni anu jočoč, se v ti dolini od solzi. Oh nute kože, naša advokata, ta h nan obratite vaše smilne oči, anu po vsen bantu pokažite nan te žignani sad od vašaga žvota, Ježuš. O smilna, o dobra, o dolc Vergina Maria. Zdelajte me dejn di moret vas hvalit. Vergina sagraana, dajte mi virtut kuntra vašin inimigen. Taku bodi.

Anjul božji, h van ka ja si rakomandan, od zgurinja dobrute, varite me, režinajte me, illuminajte me, govornajte me, din anu nuč. Taku bodi.

Moj Buh, ja si pintin, anu to mi boje anu vač displaža, ka si vas ofindinal, vas, no tiliko dubruto, z memi grisi, anikoj da ja si zubil paraviž, anu zamaratal peklo; però ja proponinan fermamentri di se emendat anu se pubujšat; djo, moj Buh, ja ba tel rajši umrit, anikoj spet vas offindinat.

To bode dovolj; kdor želi več od tega, naj si omisli knjižico, in imel bo celi katehizem z molitvami, ki so v njej. Samo treba k temu še posebej opomniti, da je vse kaj družega, kedar Rezijan ali Rezijanka te molitve izreka z vsimi mnogimi temnimi glasi, ki so njim lastni,

nister Koloman Tisza pa pozna le narodno državo in Polit naj bo vesel, da je svojo trditev izrazil v zboru, drugače bi se bil prepričal, da je ta država madjarska.

Zunanje države. — O prusko-nemški divjosti govorimo na prvem mestu, tu naj še dostavimo, da ministerstvo izdeluje tožbo že zoper četrtega škofa, da ga bo „odstavilo“. Pruski cesarjevič potuje zdaj sè svojo gospo po Italiji. V Neapelnu je kralj Viktor Emanuel sprejel nemškega poslanca Keudell-a, ki je oddal lastnoročno pismo cesarjevo.

Grška utegne imeti veliko prekucijo ali revolucijo. Zbornica je nepostavno delala, ker se je toliko poslancev odtegnilo, da ni bilo mogoče sklepati, pa je vendar sklepala, zaradi tega velika nevolja med ljudstvom.

Španska je še vedno v boju. Karliste so pripoznali Alfonsovci kot vojskujoče se vojake in ker se je nekoliko sprememb izvršilo med poveljniki Karlistov, se je nadjati, da bodo zopet storili korak naprej.

Francoska in Belgija prav previdno delate, da Bismark pri vseh svojih nakanih vojsko začeti, na cedilu ostane. Francoska se počasi oborožuje in gotovo prej vojske začela ne bo, dokler ni popolnoma pripravljena. Gotovo pa ne ostane sama, kadar bo treba prevzetnega in oholega moža „železa in krvi“ napasti in pokončati.

Domače stvari.

(Beseda v čitalnici.) Naša goriška čitalnica bo imela dne 9. maja t. l. besedo z vstopnino na korist vkupljenega italničnega glasovira. Neudje plačali bodo vstopnino 40 sol. udom bo pa prosto, dati v ta namen vsakemu po svoji moči. Program se objavi v kratkem.

(Procesije križevega tedna in sveto leto.) Naš prevzvišeni nadškof so pri sv. Očetu papežu prosili, naj bi za mesto naše dovolili, da se pro-

in kterih v pisanji skorej ni mogoče izraziti; in vse kaj družega, kedar je nas kdo bere tako, kakor so tu zapisane. Glavnuju trudnost, piše Baudouin, Rezijanskoj fonetiki sostavljaljut temnie ili gluhie glasnie ö, ü, œ, y. Ja ne v sostojanii opisat s nadležaščuju točnostju fiziologičeskija uslovija, rezultatom kotorih javljajutsja eti zvuki. (Opit fonetiki, str. 5. §. 13.) Opit fonetiki Rezijanskih govorov, to je, poskus glasoslovja (Lautlehre) Rezijanskega jezika, ki šteje strani XVI, 128. v veliki osmerki, velja tri rublje; Rezijanskij katihisis pa ima strani VIII, 48. velja en rubelj, in 25 kopejk, in se more udobiti v Varšavi pri E. Vende & C., kakor je bilo zgorej uže rečeno. Pri istem bukvarju se udobé tudi vsa druga do zdaj izdana dela Baudouinova. Ker mi še nekaj praznega papirja ostaja, postavim tu sem iz istega katekizma še tri božje čednosti.

At od fede. Santissima Trinitat, ja se verjen fermamentri, da vi ste dan sami Buh, tuv treh peršunah realmentri dištint, Oča, nu Sin, anu sveti Duh. Moj gospud Giesu Krišt, ja se verjen, da vi ste dan sami Buh, ti, ka se zdelal pa človek, anu umar ta na križu za naše grihe, resušital anu šal un paraviž. Moj Buh, ja se verjen, da ti, ka umarje tou dnin grise mortal, gre

cesije križevega tedna ob enem opravijo v zadobljenje odpustka sv. leta. Sv. Oče so to prošnjo milostljivo vslišali. Prevzvišeni nadškof so tedaj razglasili, da bodo procesije križevi teden v tem-le redu se vršile:

Ponedelek, 4. maja. Točno ob 8. uri zberejo se duhovni in verni v stolni cerkvi. Po opravljenih molitvah v zadobljenje odpustka, gre procesija k sv. Roku, kjer bo sv. maša. Po končani maši in opravljenih molitvah vzdigne se procesija in gre iz cerkve sv. Roka v farno cerkev sv. Ignacija na Travniku. V tej cerkvi se obmolijo zopet molitve v zadobljenje odpustka in procesija gre še v farno cerkev sv. Vida na Placuto. Tu se opravijo še enkrat molitve v zadobljenje odpustka in procesija se razide.

Torek, 5. maja. Duhovni in ljudje se zberejo točno ob 8. uri v stolni cerkvi. Opravijo se molitve v zadobljenje odpustka, potem gre procesija k sv. Roku, kjer se zopet ponavljajo molitve v zad. odpustka, in procesija se vzdigne, ter gre v farno cerkev sv. Ignacija na Travniku. Tu bo sv. maša, molitve v zadobljenje odpustka in procesija gre še obiskat cerkev na Placuti, kjer se opravijo dotične potrebne molitve, in procesija se razide.

Sreda, 6. maja. Duhovni in ljudje se zberejo točno ob 8. uri v stolni cerkvi. Opravijo se svetoletne molitve in procesija gre k sv. Roku. Po opravljenih molitvah v tej cerkvi vrne se procesija v cerkev sv. Ignacija. Tu se zopet obmolijo svetoletne molitve in procesija gre na Placuto, kjer bo sv. maša in opravile se bodo svetoletne molitve in ljudje naj se potem razidejo.

Dostavimo še nektare opazke. Ker je pot dolga, pele se bodo litanije vseh svetnikov in M. B. — Kdor se teh treh procesij udeleži, zadošči pogojem sv. leta in zadobi popolnoma odpustek po vredno prejetih sv. sakramentih. Kdor se teh procesij udeleži, stori ravno toliko, kakor če bi 4 za to odločene cerkve vsako 15 krat — tedaj 60 krat obiskal. — Opomnimo še, naj se prav mnogo ljudi iz vsih stanov teh procesij udeleži, ne samo priprostih, ampak tudi iz tako

za simpri nutar v peklo. anu ti, ka umarje tou vaši gsacii, gre za simpri un paraviž. Moj Buh, ja se verjen vse so anu vse to, ka se verje sveta cirkov katolik, zavo ka vi ste veritat infalibel, ste nan rekal anu nan rivelal.

At od šperanče. Moj Buh, vi, ka ste omnipotent anu infinitamentri mižericordiož, ja se troštan, da zavojo meritov od Ježusa Krištuša našaga Salvatorja, da vi mi date no vito etern, koj ja bon delal opere od naga ver kristjana, takoj ja proponinan di je zdelat z vašo sveto gracijo.

At od karitadi. Moj Buh, ja van šinkujem mo sarce, anu vas aman tana vsako račijo, zavojo to, ka vi ste ta dubruta infinit, dejn di bit infinitamentri aman; anu tude ja aman miga bližnjaga, takoj mle išteš, zavojo vas, moj Buh.

Opomba. Tu nahajamo tisti ka, kteri mi je bil dal nekdej priložnost o kakalcih govoriti. Niso li ga Rezijani v kraje zanesli, kjer se med Slovenci govori? — G. Baudouin je po Rezijanskem nabral tudi mnogo izrekov in p rego v o r o v; dobro bi bilo, da bi tudi tisto nabero enkrat svetu priobčil.

V Gorici dne 10. apeila 1875.

Štefan Kociančič.

imenovanih boljših in najboljših stanov, razume se samo ob sebi, da ni nihče prisiljen ravno k procesiji iti, ako hoče rajši sam cerkve obiskovati, tudi prav. Vsi pa naj pridejo s skesanim sreem, naj pobožno molijo in naj se izgledno obnašajo.

(Bratovščina vednega češčenja) napravi svojo letno razstavo revnim cerkvam namenjenih cerkvenih oblačil mesca maja in sicer 10. 11. 12. in 13. Vljudno se vabijo udje in neudje te bratovščine, da v obilnem številu ogledajo, kaj je zopet letos namenjenega revnim ali manj premožnim cerkvam. Darila se še le zadnji dan razstave oddajajo, in ne prej. Kar se bo po pošti poslalo, zgodilo se bo v petek in saboto, poštnino naj blagovolijo prejemniki plačati. Tistim pa, ki imajo darovanim rečem kaj doplačati, pošlje se blago s poštnim povzetjem. Račun bo razpoložen v razstavi in ga tudi priobčimo kadar prinesemo sporočilo o razstavi.

(Šmarnice.) Mesec maj je pred durmi. Za katoliške Slovence našega mesta (in morda tudi za nektare iz okolice goriške) se je tudi letos, kakor lani, skrbelo, da bodo imeli prav primerno Marijno pobožnost mesca maja v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Vsak dan točno o 5. uri zjutraj bo prav zanimivo branje, oziroma nagovor v slovenskem jeziku, prej in potem slovensko petje in potem sv. maša z orglami in petjem pred izpostavljenim Najsvetejšim. Že lansko leto so se ljudje močno vdeleževali te pobožnosti, letos bodo gotovo še tim zadovoljnejši, ker se je petje zboljšalo in bo tvarina ali predmet nagovorov prav mičen. — V ravno tej cerkvi bo enako opravilo tudi v italijanskem jeziku in sicer vsak dan ob pol šestih (5½) zvečer. Začetek je že zadnji dan t. m. Naj prej se bo molil oddelek rožnega venca, po tem je premišljevanje, litanije in blagoslov z Najsvetejšim.

(Za Tržaškega škofa) imenujejo časopisi p. n. gospoda Della Bona-o, zdaj škofa i. p. in prošta v Salzburgu; Mons. Dobrila-o, zdaj škofa Poreškega in dr. Jan. Zlat. Pogačar-ja stolnega prošta Ljubljanskega.

(Duhovske spremembe). — Kakor slišimo, se je v č. g. Jak. Doljak, dekan v Tominu fari v Reifenbergu odpovedal in ostane v Tominu. — Č. g. France Sušek, je bil danes na faro Renče investiran, fara Bukovo je razpisana do 20. maja. Za začasnega oskrbnika je imenovan č. g. France Sitar, zdajni provizor na Ravnah.

Razne vesti.

— Banka „Slovenija“ v Ljubljani. Dne 18. t. m. imel je opravljeni svet svojo sejo. Dnevni red je obsegal: Zapisnik poprejšne seje; doplačilo na medčasne liste; poročilo o reviziji, retrocesiji in protizavarovanju in posvetovanje o uradnikih.

Kar zadeva doplačila na medčasne liste, bilo je doplačanih do 18. t. m. na 2161 delnic; število nedoplačanih znaša 1532. Banka bi zaradi nedoplačanih prav nič ne zgubila, ampak še le pridobila, kajti zgine po njih reprezentiranega dolga delničarjem nasproti iz bilance 122.560 gl.

Pri vsem tem je opravljeni svet vendar le sklenil, čakati doplačila še do konca tega mesca, in dne 1. maja t. l. razglasile se bodo številke nedoplačanih za-

časnih listov po uradnih časnikih; na ta način spoznani bodo nedoplačani medčasni listi za kadut t. j. zapadeni.

Res je enemu ali drugemu nemogoče, doplačati ravno sedaj, pa zaradi tega naj podpiše mejnico, koja bo ob svojem času tudi lahko odložil za poznejši čas, kadar mu bo mogoče doplačilo. Banka pri tem ničesar ne zgubi, ampak dobiva obresti od nedoplačil.

Prihodnja seja opr. sveta bo menda 18. maja in letni občni zbor pa zadnji dan istega mesca.

Kakor se čuje, bo v občnem zboru na dnevnem redu: Gospodarstveno sporočilo, račun za preteklo leto, neke premembe o pravih in dopolnilna volitev.

Nadjeti se je od vsakega pravega rodoljuba, da bo v svojem delokrogu banko podpiral, in kmalo bode zadobil edini denarstveni zavod naše Slovenije poprejšni jupljv — podlago, na koji ji bode napredek gotov.

— *Delničarjem banke „Slovenije“.* — Opravilni svet zavarovalne banke „Slovenije“ je v svoji seji 18 aprila določil, da zapadejo vsi tisti medčasni listi, na katere se do prvega maja t. l. doplačilo vplačalo ne bode, in da se bode dotičore številke po preteku tega časa po časopisih naznanile. (Glej prejšno!)

— *Italijanska lojalnost.* — „Oesterreichischer Volksfreund“ v 84. št. 14. aprila poroča iz Trsta med drugim to-le: Ko presvetlega cesarja po Dalmaciji sprejemajo z navdušenostjo, koja le južna kri pouzročiti zamore, napravljajo naznanila, o dogodkih v Trstu prav nestrpljiv utis. Vsim svečanostim so utisnili italijanski značaj, to je vsakdo zapazil, a naj večo brez-taktnost, ki potrjuje izključljivo italijansko nameravanje nekterih, storil je župan dr. Angeli s tem, da pri otvorenju deželnega zbora tržaškega tudi z besedico ni omenil cesarjevega prihoda in bivanja v Trstu, akoravno se je vse to godilo samo tri dni prej!! Pri nas imamo pač druge pojme o avstrijski u-danosti nego nekteri v Trstu.

— *Za voznike in konjerejce.* — V Londonu potrebuje neka vozarska družba samo 6000 konj. — Od 3000 konj je dobival posamezen vsak dan za hrano 16 funtov obdelanega ovsa, 7 1/2 funtov zrezanega sená in še 2 1/2 funta slame. Od drugih 3000 konj pa je dobival vsak 19 fantov neobdelanega ovsa in 13 funtov navadnega nezrezanega sená. Konji, ki so dobivali hrano prve vrste, tedaj skup 26 funtov vsak dan, delali so ravno toliko in ostali enaki z unimi, ki so vsak dan 32 funtov živeža dobili, akoravno se je 6 funtov pri vsakem konji prihranilo. Družba je prihranila vsak dan 400 tolarjev in celo leto 155.000 tolarjev.

— *Turške goveje kuge še ni konec!* V 13. listu smo se radovali, da je grozovite pošasti vendar enkrat konec; al naše veselje sprevrglo se je kmalu v žalost, kajti iz uradnega vira zve-mo, da še v dveh županijah Hrvaških in to v bližnji nam Zagrebški županiji goveje kuge ni konec. Deželna naša vlada zato ne more vo-jaške posadke od meje Hrvaške Metliškega in Crnomeljskega okraja odstraniti, kakor tudi ni še odstranjena na Štajerskem proti meji Hrvaški. Pa še od druge strani, in to je iz I s t r e blizo

Kranjske meje nam žuga morivna kuga, kajti v vas Zabičje, dobre pol ure od Kranjske meje, se je zatepla kuga, ker je zbolelo dvoje goved in je zaradi tega komisija pobiti dala ostalih 7 tudi te boleznj sumljivih. In tako imamo pa le spet zaprtijo v kužnem okraju Istrskem in Kranjskem. Kakošna nadloga pa je zdaj zaprtija, ko mora kmetovalec polje obdelovati, tega nam ni treba popisovati, vendar je zaprtija sila potrebna, da iz majhne iskre ne postane hud plamen.

„Novice.“

— *3000 ljudi na enkrat brez kruha!* Ena največjih fabrik na Dunaji in v Dunajskem Novomestu, v kateri se posebno delajo raznotere mašine za železnice (hlaponi, vozovi itd.) in ki po svetu pod imenom Siglnove fabrike slovi za eno največjih in poštenejših fabrik, v kateri je okoli 4000 delavcev vsakdanji kruh si služilo, je te dni zavolj pomanjkanja dela pustiti morala 3000 delavcev. Kako strašna nesreča je to za ljudi z družinami, ki mahoma nimajo krajcarja, da bi sebi in rodovini svoji košček kruha mogli si prislužiti!

Listnica uredništva. Blg. g. F. D. T. Srčna hvala, s prih. št. začnemo. — C. g. M. S. ... ste prejeli naše pismo? — C. g. Bl. G.?? — C. g. J. C. „Lonec“ — hvala!

Borsni kurzi na Dunaji 22. aprila.

Enotni drž dolg v papirju	70	80
„ „ „ v srebru	74	85
Drž posojilo leta 1860	111	75
Akcije narodne banke	967	—
Kreditne akcije	238	—
London	111	15
Napoleon d' oro	8	87
Cekini	—	—
Adžijo srebra	103	35

MOLITVE
za sveto leto 1875 s kratkim podukom
je naslov knjižici, ki je prišla v Mailingovi ti-skarnici na svetlo in velja:

1 iztis	4	solde
10 iztisov	30	soldov
50 „	1	gl. 25 „
100 „	2	„ — „

Oznaniło.

Gospà B. Kogl kupčevalka z cerkvenim blagom v Ljubljani, bo meseca aprila potovala po Goriškem okraju in na prodaj stavila pr. č. duhovščini po primerno nizki čeni izbrano lepe crkvene oprave.

To pr. č. duhovščini na znanje daje in se ponižno priporoča.

B. Kogl.

Pravi
WILHELMOV
antiartritični antirevmatični
čaj za čiščenje krvi.
(Čisti krv zoper protin in revmatizem)
je kot
pomladansko zdravljenje
edino gotovo zdravilno krv čisteče sredstvo,

Vsled Nj. Vel. Najvišega povelja zoper ponarejenje zavarovano. Dunaj 28. marca 1871.

ker je od prvih medicinskih avtoritet Evrope

S privoljenjem c. k. dvorne pisarne vsled sklepa na Dunaji 7. dec. 1858.

bilo z najboljim uspehom upotrebljevano.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega truplja in odvrne iz njega po notranjem upotrebljevanji vse nečiste za bolezen nabrane reči; tudi je učinek gotovo ustrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trdovratnih boleznj, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spušajev pri spolnih boleznih in po koži, mazolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden vspeh je imel ta čaj pri zagnetenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenici, silnem bolenji po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanji v želodcu, vetrovih, zaporu, vodnih nadlogah, močenji, moškem oslabiljenji, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je hladeče sredstvo, ki raztopi in žene scavnico Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se tirjane zastoj dopošiljajo, spričuje resničnost zgorej navedenih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pisem:

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. V Zagorji 5. aprila 1873.

Vljudno Vas prosim, da mi pošljete še dva zavitka uže enkrat poslanega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi po pošti s povzetjem prej ko mogoče. Ob enem Vam izrekujem najtoplejšo zahvalo, ker uže prvi zavitek je zdatno pomagal moji ženi, ki je uže leta in leta imela revmatizem in jo je zapiralo. Upam, da bo popolnem ozdravila, ker, akoravno sem uže vsakovrstne zdravila rabil, vendar po nobenem se ni tako dober uspeh pokazal, kakor po Vašem čaji. Se spoštovanjem

Ernest Zejnard, uradnik.
Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u, Neutra 23. aprila 1873.

Uže več let trpela sem strašno. Revmatizem sem imela tako kud, da sem dobila rane na nogah, iz katerih mi je teklo. Tisučno hvalo pravemu Wilhelmovemu čaju za čiščenje krvi, kterega ste mi poslali 2. nov. 1872. Dva zavitka sta mi bolečine umirila in me popolnoma ozdravila, kar po nobeni drugi poti doseči nisem mogla, za kar se še enkrat srčno zahvaljujem. Jaz sem Wilhelmov antiartritičen antirevmatičen čaj za čiščenje krvi tudi drugim bolnikom kot naj boljši čaj priporočila. Večno Vam hvaležna

Alojzija Döller.
Gospodu Franku Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u.

S pravim Wilhelmovim čajem za čiščenje krvi ozdravil sem prav dobro gospo grofinjo **Paracin**, ki je v zvezi z našim dvorom in jako priljubljena.

Ta gospa, ki je imela prej revmatizem v nogi, ne čuti tako pogostoma tega nadlegovanja in kadar pride, mi več močno. Ker se gospa po mojem nasvetu zdržuje vina, upam, da bo po daljši rabi tega izvrstnega Wilhelmovega čaja za čiščenje krvi popolnoma nadloge rešena. Prepričan o izvrstnosti njegovi, bom Wilhelmov čaj povsod priporočal.

D.r Van Kloger.

Svari se pred ponarejanjem in sleparstvom!

Pri kupovanji naj p. n. občinstvo natanko pazi na mojo postavno zavarovalno marko in firmo, kar je na vsakem zavitku na zunanji strani razvidno, da se s ponarejanjem ne daja zaslepiti.

Pravi **Wiljelm**-ov protiartritičen, protirevmatičen čaj za čiščenje krvi dobiva se le iz prve mednarodne tovarne protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen-u pri Dunaju, ali v mojih po časopisih naznanjenih zalogah.

En zavitek v 8 oddelkov razdeljen, po zdravniškem naukazu pripravljen, z navodom, kako se rabi v raznih jeziki, velja 1 gl., kolek in pošiljatev 10 sold.

Da ima p. n. občinstvo večo priložnost pravi **Wiljelm**-ov protiartritični in protirevmatični čaj za čiščenje krvi kupovati, naznani se, da se dobiva v Gorici v lekarnici **A. Franzoni**-ta, v Trstu pri **Serravallo**-u.